KAZANIE

O Nadgrodzie Sprawiedliwości

Przy zaczęciu

TRYBUNAŁU KORONNEGO

Na Prowincyą Małopolską poczynaiącego się Dnia 24go Kwietnia 1786. w Lublinie

POWIEDZIANE

Przez JMci Xiędza

BENEDYKTA JOZEFA

CZAYKOWSKIEGO

Za Pozwoleniem Zwierzchności Do Druku

PODANE

w LUBLINIE

w Drukarni uprzywileiowaney JKMci u XX. Trynitarzów.

Fratres si introierit in conventum Vestrum Vir, aureum annulum habens, in veste candida, introierit autem & pauper in sordido habitu, & intendatis in eum; qui indutus est veste præclara -- facti estis Judices cogitationum iniquarum. Jacobi Cap: 4.

NAYIASNIEYSZY TRYBUNALE

JJ. WW. PANOWIE I DOBRODZIEIE.

Jstotna nadgroda za troſki i prace w odbywaniu Namieſtniczéy Władzy podięte, komuż ieżeli się nie Wam PP. Przezacni Prawem słuszności należy? owszem co mówię? iuż iéy właścicielami iesteście.

Sprawiedliwość bowiem iuż od Was w Prowincyi Wielkopolſkiéy w zupełnéy swoiéy nie naruszona Swiątości czyniąc wszystkie Wasze Sądownicze wyroki prawdziwéy mądrości płodem; a z dobroci Jch miłym Sumnienia napełniaiąc pokoiem wyniosła Was aż do własności Nieſtworzonéy Jstoty i całemu Narodowi Polſkiemu w Osobach Waszych powagę mądrego i sprawiedliwego okazała Monarchi.

W czyież więc słuszniéy oddać powinienem Ręce? to Kazanie, (w którym z mieysca Prawdy, w Błagalni Pana Zastępów, o wielkości nadgrody Sprawiedliwych zapewniłem Sędziów:) ieże-

żeli nie w Tych Ręce: Którzy iuż na odebranie tak szacownéy nadgrody, wiecznotrwałéy z całego Narodu wdzięczności podpisem, trzymacie Przywiléy; ieżeli nie Wam: Którym Wszechmocność nad Dziełem rozumnym Rąk swoich udzieliła władzy. Mądry i Sprawiedliwy Król Maiestatu swego zabespieczył powagę Obywatele Oyczyzny Fortun i życia beszpieczeństwo złożyli.

Przyimiy więc Nayiaśnieyszy Trybunale, tę odemnie koniecznie winną Tobie Daninę: wraz z uczynionym Ci wnayglębszym uszanowaniu, Witaniem.

Pokryicie Przezacni Panowie Dusz Waszych wielkością to wszystko: cokolwiek nieudolności moiéy bydź poznacie utworem; a bez krytyki która nayczystsze myśli z stopnia szacunku obalać zwykła, za godną Wspaniałości Waszéy przyimiycie Ofiarę. A gdy przyszłość z tych to Apostolskich Wyrazów, i nadgrodę wielką, i wysoki Charakter sprawiedliwego Sędziego

od

od Was zawłaszczony poznawszy; przez Swiętą zazdrość usiłuiąc iść Waszéy Sprawiedliwości torem. Wiekom z uwielbieniem Imion Waszych podawać będzie Wasze przykłady, póty ia nie przestanę bydź.

Nayiaśnieyszego
Trybunału Koronnego
JJ. WW. PP. DD.
obowiązanym i nayniższym sługą
X. B. J. Czaykowski K. K. L.

JASNIE

JASNIE WIELMOZNI DEPUTACI

Nayiaśnieyszy Trybunał składaiący.

JW. JMc Xiądz MICHAŁ SOŁTYK Dziekan Krakòwſki Kantor Koadjutor Gnieznieńſki, Trybunału Koronnego PREZYDENT.

JW. JMc Pan ADAM LASOCKI Kasztelan Sochaczewſki Orderu S. Stanisława Kawaler, MARSZAŁEK.

Collegium Duchówne.

z Kapituły Krakówſkiey JW. JX. Leon Emil, Kosińſki Opat Koadjutor Sieciechowſki,

z Kujawſkiey JW. JX. Antoni Niewieścińſki Kano: i Surrogat Kujawſki.

z Poznan: JW. JX. Marcin Koturbſki Kanonik Poznańſki.

z Płockiey JW. JX. Michał Mdzewſki Archi-Dyakon Dobrzy:

z Chełm: JW. JX. Józef Malczewſki Kanonik Chełmſki.

z Kijówſkiey JW. JX Tadeusz Czaykòwſki Kanonik Kijówſki.

z Kamienieckiey JW. JX. Marcin Radochówſki Kanonik Kamieniecki.

Collegium Swieckie.

z Woiewództwa Poznańſkiogo JW. JP. Nicef: Gorzéńſki Szambelan JK. Mci.

z Woie-

z Woiewództwa Krakòwſkiego Mikołay Rusocki Cześnik Krakówſki.
z Woiewodztwa Sandomirſkiego JW. JP. Jan Kanty Sołtyk Czesnik Sandomirſki
z Woiewództwa Kaliſkiego JW. JP. Woyciech Grabòwſki,
z Woiewództwa Gnieźnieńſkiego JW. JP. Antóni Rudnicki.
z Woiewództwa Sieradz: JW. JP. Felix Starczewſki Kapitan Gwardyi Pieszéy Koron:
z Woiewództwa Łęczyckiego JW. JP. Antoni Brochowſki Szambelan JKMci.
z Wdztwa Brzeſk: Kujaw. i Inowrocław: JW JP. Jan Wodzińſki Podczaszy Kruświcki.
z Wdztwa Kijówſkiego JW. JP. Józef Rybicki Podczaszy Nowogrodzki
z Ziemi Dobrzyńſki JW. JP. Adam Rutkowſki Chorąży Michałówſki.
z Wdztwa Ruſkiego z Ziemi Chełm: JW JP. Woyciech Poletyło Stolnik Chełmſki.
z Wdztwa Wołyńſkiego JW. JP. Cyryak Nowowiéyſki Starościć Bracławſki.
z Wdztwa Podolſkiego JW. JP. Kaźmierz Krasówſki Komornik Ziemſki Latycz:
z Wdztwa Lubelſkiego JW. JP. Jakób Janiszówſki Pisarz Ziemſki Lubelſki.
z Wdztwa Płockiego JW. JP. Tadeusz Mdzewſki Regent Grodzki Lubelſki.

z Xię-

z Xięſtwa Mazowieckiego z Ziemi Zakroczymſkiéy JW. JP. Józef Wołłowicz Szambelan JKMci.

z Ziemi Ciechanowſkiéy JW. JP. Alexander Młodzianowſki Cześnik Prazmowſki

z Wdztwa Podlaſkiego z Ziemi Drohickiey JW. JP. Felix Troianowſki.

z Wdztwa Bracławſkiego JW. JP. Franciſzek Poletyło Podczaszy Winnicki.

z Wdztwa Czerniechówſkiego JW. JP. Adam Podhorſki Szambel. JK. Mci.

Præbete Aures Vos, qui continetis multitudinem, quoniam a Domino data est potestas Vobis, & virtus ab Altissimo; Qui interrogabit opera vestra, & cogitationes scrutabitur. *Sapien:* Cap. 6.

Słuchaycie w liczności zgromadzeni, oto Wam iest dana od BOGA władza, a moc od Naywyższego, który ściśle uczynki wasze i myśli dochodzić będzie.

Dilectus Deo & hominibus cujus memoria in Benedictione est Eccl: 45.

Miły Bogu i Ludziom z Błogosławieństwem wspominaią Jmie Iego.

NAYIASNIEYSZY TRYBUNALE

Naywyższy w Prawowiernym Królestwie Sądzie.

Z Ust Potomności w sławie odbierać pochwały i wieczno trwałey u Narodów a ieszcze z Błogosławieństwem zostawać pamięci; to nadgroda zasług i pracy równego pod słońcem nie znayduie szacunku;

cunku: ale niemieć iéy w korzyści, aż w przód i u Stwórcy i u ſtworzenia pozyſkać przychylność, to prawdziwéy Mądrości Dziéło, w iſtotnym ſiebie dopełnieniu choć tak ſzacowną przewyżſza nadgrodę.

Nie światówey to Mądrości Tryumf, umieć ſię rażem i Bogu i Ludziom podobać; wielkiey tu przezorności potrzeba, aby zyſkuiąc u ſtworzenia miłość, w nienawiści u nieſtworzonéy nie zoſtać Jſtoty: na oſobliwszéy to roſtropności zależy, aby ściągaiąc na ſiebie iedynowładnéy mocy łaſkawe względy, ludzkiego nie zaiątrzyć Serca.

Bóg i Swiat ſą to dway Panowie, którym razem ſłużyć, a cóż dopiero podobać ſię Ewangelia nie podobieńſtwo przyznaie *non poteſtis ſervire Deo & mammonæ.*

BOG iſtota Jſtot a Jſtota nayświętsza niema w upodobaniu, tylko nieſkażone Sumnienia, ludzie zaś chołdownikom ſwych względów, miłości upominek w nadgrodzie oddawać zwykli: i to ieſzcze niżeli obowiązek przychylności zaciągną, wprzód choćby też z ſkazą ſumnienia i z uſzczérbkiem ſprawiedliwości uſkutecznić ſwoie domagaią ſię zamyſły.

J iakimże więc ſpoſobem podobaiąc ſię Bogu i ludziom nie ſmiertelną pozyſkać

u Przy-

u Przyszłości z Błogosławieństwem pamięć? kiedy Nauczyciel Narodów Apostół Paweł, nie podobną osądził rzeczą; te w zadziwieniu powtarzaiąc słowa:: *si hominibus placerem, servus Dei non essem* (*a*) Toż samo potwierdza Apostół Jakób. *Quicumq; voluerit amicus esse sæculi hujus, inimicus Dei constituitur.* (*b*)

A ieżeli PP. innym w kolei niższości umieszczonym Mężom, nie maiącym w swych rękach sprawiedliwości styru, trudność w pozyskaniu dwóch serc upodobania zdaie się; o iakże Wam JW. MM. PP. (: Którym ia dziś Jmieniem Kościoła i Religii z prawdziwym uszanowaniem Powitanie czynię :) mądrość odziedziczyć należy, aby z udziału mocy Naywyższéy rozsądzaiąc ludzkich Synów czynności, bez nie nawiści u Boga, potrafiliście bydź ukochanemi od ludzi; i na słodkie z Błogosławieństwem Jmion swoich u potomności zasłużyć wspomnienie.

Tę siły przewyższaiącą zważaiąc trudność Mędrzec Pański do zakochania się w prawdziwéy mądrości wszystkich Sędziów zachęca. *Deligite lumen sapientiæ omnes qui præestis Populis* (*c*)

Ta

(*a*) ad Gall: Cap: 1. (*b*) Epist: S. Jac: Apost: Cap. 4. (*c*) Sap: Cap: 4.

Ta mądrość zalecona od Mędrca Pańskiego, musi bydź P. P. Waszych wspaniałych Dusz właścicielką, musi Was, ani na ieden moment, sądowniczéy nie odstępować swiątyni; kiedy w Prowincyi Wielkopolskiéy wykonywaiąc naywyższą sądzenia władzę, nie tracąc łaski u Sędziego Sędziów, Obywatelów tamecżnych posiedliście serca, znać zeście sprawiedliwi; bo sprawiedliwość w swéy zachowana świętości, Namiestniczą władzą ozdobionych Mężow, Bogu razem i ludziom, miłemi czyni. Otóż to iest iedyny sposób, przez który można i Bogu i ludziom się podobać, otóż to iest rzetelna zasługa wiekopomne wspomnienie od potomności odbieraiąca w nadgrodzie. Powtarzam raz ieszcze, otóż to tylko sam sprawiedliwy Sędzia iedna sobie i u Boga i u ludzi miłość. *Dilectus Deo & hominibus* otoż to tylko, dla czynienia sprawiedliwości z wiekiem nie ustaie Sędziego w pamięci Jmie. *cujus memoria in Benedictione est.*

Sędziowie naywyżsi, Sędziowie sprawiedliwi, wtéy tu zgromadzeni Swiątyni. Panowie wybrani ku cżynieniu sprawiedliwości i Sądu, mocne Narodu twiérdze; którym wierności mądry Monarcha zlecił swą Powagę i Władzę, w których ręcę Oy-

czyzna

czyzna złożyła swoią spokoyność i szczęście, w których cnocie zabespieczył Naród swoią nadzieię i całość, w których nieskażonym sumnieniu zamkneli Obywatele fortunę, sławę i całość swoiego życia. O! iakożeście dla czynienia sprawiedliwości przed Maiestątem Nayświętszego Pana, przed Tronem Nayiaśnieyszego Króla, i w Sercach Obywatelów szacowni?

Łożycie na utrzymanie Maiestatu Powagi, na usłudze swych Braci, maiątek i zdrowie, prawda są to Rzeczy szacowne: ale umi ich sowicie sprawiedliwość nadgradzać, potrafi się sprawiedliwość z tak mnogich wypłacić Wam zaciągów, ma ona w swym skarbie równaiącą się waszym zasługom nadgrodę, czyńcież iakoście zwykli Sprawiedliwość.

Ja zaś, abym Wam wszystkie z naywyższym Urzędowaniem ściśle złączone mozoły, nakłady i trudy, miłemi i słodkiemi uczynił; o nadgrodzie Sprawiedliwości przedtym Nayiaśnieyszym Narodem mówić umyśliłem; gdzie Prawa zyią, prawda zasiada, a sprawiedliwość nayświętsze daie wyroki. Stańcież PP. w uwadze, ia zaczynam o wielkości nadgrody sprawiedliwych, iakiemi Wy iesteście, zapewniać Sędziów, a o nadgrodzie, którą

się

się sama Sprawiedliwość wypłaca, otóż mówię: słuchayciesz proszę.

1mo Sprawiedliwość w całey swéy zachowana Swiątości Osobę Sędziego aż do własności wynosi Wszechmocnego Boga. Otóż to w tym Punkcie wysoki Charakter nadgrodą; a cóż nad tę droższego nadgrodę? *Dilectus Deo.*

2do Sprawiedliwość w całéy swéy zachowana świątości Osobę Sędziego wynosi aż do powagi sprawiedliwego Króla. Otóż w tym Punkcie naywyższy honor nadgrodą a cóż nad tę nadgrodę pożądańszego? *Delectus & hominibus cujus memoria in Benedictione est.*

Sędzia Sprawiedliwy uwielbia moc i Maiestat Naywszechmocnieyszego Króla Królow.

Sędzia sprawiedliwy ozdabia powagę i Tron naylepszego Króla z Królów; a któż być sprawiedliwym nie zechce?

Sędzia nie sprawiedliwy chańbi wielmożność Boga, upodla powagę Monarchy, a któż sobie nie sprawiedliwości nie zbrzydzi?

Otóż to Zbiór dwóch Prawd, z których wy sprawiedliwi Sędziowie, powiększycie gustu i smaku do naywiększych prac, i trudów z sądowniczéy nie odstępnych władzy; a gwałciciele Prawa nie-sprawiedli-

wość

wość obmierzą ſobie. Pozwólcież więc PP. bez utęſkienia łaſkawego w ſłuchaniu Ucha, bo tu idzie o uwielbienie mocy Boga Wam udzieloney, o uſzanowanie Powagi Króla Wam powierzoney, o zaſzczyt i honor Wam Sprawiedliwym powinny.

O! Sprawiedliwości wieczna czuwaiąca nad Temi co nas ſądzą, oświeć Jch ſwoim Boſkim światłem, Oni to ſą Ludźmi, a nayczęściey błąd od Człowieka pochodzi; będzie to Twoiey wywyższeniem mocy i powiękſzeniem chwały.

CZĘSC PIERWSZA.

TChnienie Ust Wſzechmocnych utworzywſzy na podobieńſtwo ſwoie nieśmiertelną w Człowieku Duszę, wypiętnował na iey ſiłach doſkonałości ſwoich Obraz; z udziałem mu utworniczey do różnych wynalazków władzy, powiększaiącey ſzacunku rozumowi ludzkiemu, a ſpołeczeńſtwem Obywatelſkim przynoſzącey pożytek.

Dobroć to Opatrzności żadnemi nie poprzedzona zaſługami utwarza nie których ludzi w domach Szlachetnych, wynosi ich nad ludzkie przyrodzenie, wyłącza z

podłego gminu, składa w ręce ich zwierzchność i władzę nad ludźmi z iedney ulepionemi gliny; tym sposobem z Dziełem Rąk swoich dzielić się zdaie własnościami Boskiemi, a to nayznakomitszemi.

W tym to względzie nieskończoney Dobroci widzę ia Was PP. z Wami podzieliła się Wszechmocność z swoią nad rozumnym stworzeniem Zwierzchnością, iako zaświadcza Mędrzec Jego *Per me Principes imperant & Potentes decernunt Justitiam* (d) Nie ma żadney na Ziemi władzy tylko od Boga *nulla potestas nisi a Deo* (e) nie ludzki więc ale Boski na sobie piastuiecie Urząd *non hominims exercetis Judicium sed Domini* (f)

Zastępuiąc więc mieysce na ziemi samego Boga, maiąc udzielną moc do ukarania albo uniewinnienia rozumne stworzenie, nie po luzku ale przykładem Boga wykonywać zlecenie Rangi Boskiey należy.

Wszechmocności Boga naywyższą nad Swiatem władzę mądrość powoduie, a mówiąc po ludzku wewnętrzne przekonanie o dobroci władania, Serce niestworzone miłym ukontentowaniem napełnia. *vidit Deus cuncta quæ fecerat & erant valde bona* (g) otóż

(d) Prov: Cap: 8. (e) ad Rom. Cap: 13.
(f) Paral; Cap: 19. (g) Gen: Cap: 1.

otóż to ſą Doſkonałości Boſkie którę Namieſtniczą powinni kierówać władzą, otoż to ſą własności Wszechmocnego które Sprawiedliwość w nadgrodę ſprawiedliwym oddaie Sędziom. Mądrość prawdziwą to pierwsza doſkonałość; wewnętrzny pokóy ſumnienia to druga; obydwie wynoszą aż do własności Naywyżſzego, uważmyż ich z pilnością.

1mo W odludnym ukryć ſię żakącie i tylko bydź ſtróżem własnego Serca, a zapomnieć Oyczyzny Kraiu i Obywatelſkiey ſpółeczności; ieſt to Cnota: ale iako ſłabe maiąca na obalenie ſiebie ſzturmy, tak mniey do ocalenia ſiebie potrzebuie mądrości. Lecz zoſtawać w pośrzód ſwiata, a ieszcze na wyſokim godności Stopniu, mieć w ſwoich rękach uſzczęśliwienia lub zagubienia Losy, a przecie przy tylu ſilnych burzach, wysokość Doſtoieńſtwa otaczaiących, ſprawiedliwość wolną od zdrady, i obowiązki dobrego zachować Sędziego; to wyſoka Cnota: w całości ſwoiey przez ſamą tylko prawdziwą mądrość to ieſt Boſką zachowana bydź może a ta Mądrość z Sprawiedliwości wypływa.

O taką to Mądrość naymędrszy z Królow, do Rządzenia i Sądu dopraszał ſię Salamon, *dabis ergo ſervo Tuo cor docile, ut*

populum tuum judicare possit, & discernere inter bonum, & malum (*h*)

Tak iest PP. Mądrość prawdziwa, powinna zawsze bydź na czuynéy Serca sędziowskiego straży, żadnéy do niego namiętności (ktòrych porywczość zna każdy iak trudno pod rządem utrzymać Rozumu) nie dópuścić powinna.

Zaręczcie tę prawdę co powiém sami; czyliż przynaymniey na ten moment Namiestniczą Powagą ozdobiony Człowiek, kiedy na Sędziowskiéy zasiada Stolicy przeistacza Naturę Człowieka, czyliż przynaymniey w ten czas wolny iest od burzliwych nawalnic, usiłuiących mu styr sprawiedliwości pomięszać, bynaymniéy: Przychylność wrodzona, nie idąca z sądowéy Jzby, na ustęp, w Krwi związku zostaiącym sprzyiać doradza; Miłość Przyiacielska nie wygasła w Sędziego Sercu, Przyiaciół Sprawy broni, wzgląd na zacność i możność nie odstępny Sędziego Towarzysz za możnemi Sędziowską kieruie rękę, chęć zbogacenia się i blask złota, nawet przed Sędziego wzrokiem, roztaczaiący swóy promień, przedayność Sprawiedliwości małym występkiem sądzi, na koniec wrzą-

ca

(*h*) III. Regum Cap: 5.

ca Krew w żyłach iako Człowieka za powabnemi wdziękami kreśkować każe: owo zgoła Sędzia każdy zewsząd mocnemi otoczony na Sprawiedliwość namiętnościami, iakimże ich proszę zwycięży orężem? pewnie boiaźnią kary? to iak nauczoią dzisiay mędrkowie, hamulec Dusz nikczemnych nie umieiących zaradzić sobie; pewnie nadzieią nadgrody! to mówią: ponętadla tych, którym na innych uszczęśliwienia zbywa sposobach; tomoże miłością Cnoty i sławy, lecz to słowo podług nas wszystkich iest próżnym brzmieniem, ieżeli się Cnota z Sprawiedliwością nie łączy. I cóż więc w tak silnych utarczkach obroni od zelżenia Namiestniczéy Powagi? Oto prawdziwa to iest Boska a nie światowa Mądrość, a tę Mądrość w Sędziego rozumie, sprawiedliwość utwarza, tym to tylko mieczem pokonać można wszystkie podéyścia i zdrady.

Niech bowiem w tych silnych natarczywościach niewypuszcza z swéy ręki Sprawiedliwości styru, aż zaraz Mędrość prawdziwa napełnia iego wspaniałą Duszę, z któréy natchnienia, unosi się nadwszystkie poziome Rzeczy, rozeznaie złe od dobrego podnosi swóy wyrok aż do Sądu Boga, zdania iego wysokie, żądania rostropns

pne zmyſły rozumowi poſłuszne, nie ma ani granic ani momentów ani ſposobów któreby mu ſprawiedliwość ścieśniały.

O iak to cudnie Sprawiedliwość wynosi Sędziego aż do własności Boga wyzuwa Człowieka, z Człowieka i wſzyſtkie namiętności w Sercu iego wygubia.

Nie czyni Sprawiedliwy Sędzia za radą prawdziwéy Mądrości w Sądzie ſwoim różnicy między ubogim i możnym przykładem ſobie poſtępuie Boga *non eſt apud Dominum Deum Noſtrum iniquitas nec acceptio Personarum quoniam magnum & pusillum Jpse fecit* (*i*)

Nie lęka ſię zemſty od winowayców za ukaranie ich zbrodni a to z prawdziwéy Mądrodrości powodu *Nolite timere eos qui occidunt corpus* (*k*)

Związek Krwi nie potrafi ſprawiedliwego Sędziego za ſwoią nie ſprawiedliwą nakłonić ſtroną, a nawet choćby tych co mu dali życie, ieżeli winni, ſprawiedliwie rozsądza Sprawę: bo go prawdziwa napomina Mądrość *Cognoſcere Personam in Judicio non eſt bonum* (*l*)

Anni przychylność zadawnionéy i pozyteczney nadal Przyiaźni, ułagodzić w ſpra-

(*i*) 2. Paral: Cap: 19. (*k*) Matt; c. 10. ✝. 28.
(*l*) Proverb: c. 24. ✝. 23.

ſprawiedliwym ukaraniu potrafi zdanie iego; bo go prawdziwa zapewnia Mądrość: *Armicitia hujus mundi inimica eſt Dei* (*l*)

Niech nie przyiaźny nawet Sędziemu Człowiek, u iego Sądu Obrony i wſparcia ſzuka, ſzczérze go przez ſwóy wyrok oſwobadza z uciſków, a to z nauki prawdziwéy mądrości: *Deligite inimicos veſtros & benefacite his qui oderunt vos.* (*m*)

Smieie ſię z pochwał, równie iako z pogard; łzy płynące z ócz ukrzywdzonéy Siéroty, nad blaſki przenosi złota, nie poważa innych darów i upominków prócz wielkości Duszy, bo mu prawdziwa zakazuie Mądrość: *Nec accipietis Perſonam, nec munera quia munera excecant oculos ſapientum, mutant, verba juſtorum.* (*n*) i na drugim przeſtrzéga mieyscu. *Nichil proderunt thesauri impietatis Juſtitia vero liberabit a morte* (*o*) i znowu radzi *Melius eſt bonum nomen quam multæ Divitiæ* (*p*)

A choć ſię w ſprawiedliwym Sędziu ożywione częſtokroć przez Płeć podchlebną, nie potrzebnie na uſidlenie ſprawiedliwości po Sądowniſach uwiiaiącą ſię, namiętności poczynaią wzmagać, wszakże otrzymać w tym

(*l*) Epi: S. Jaco: Apoſt: Cap: 4. (*m*) Mat:7. (*n*) Deut: Cap: 16. (*o*) Prov: Cap: 10. (*p*) Prov: Cap: 22.

w tym punckie zwycięſtwo, podeptać zdradne powaby, przenieść ſprawiedliwość nad piękność, potrzeba nie ludzkiéy ale Boſkiéy uzyć Mędrości, z takową mądrością Sprawiedliwość poſpiesza przed ſerce Sędziego, i tam go napomina *Mortificate membra veſtra* (q) i żwawie oſtrzéga, *Ne attendas fallaciæ Mulieris ſagena corejus qui placet Deo effugiat illam* (r) *Venenum aspidum ſub labiis eorum.* (s)

Na koniec nad każdym wyrokiem i zdaniem z pilną Uwagą zaſtanawia ſwóy rozum z uſt iego nie wynidzie, tylko rzetelna prawda, a to za radą prawdziwéy mądrości. *Ante omnia opera verbum verax præcedat te, & ante omnem actum conſilium ſtabile* (t)

Cieszcież ſię uciemiężeni, wykrzykuycie weſoło pokrzywdzeni, otrzyi wydziedziczona nieſłusznie z Dóbr ſwoich biedna Sieroto łzami zalane powieki, wnet powrócisz do ſwego maiątku, bo oto doczekałaś ſię Trybunału takiego, gdzie przed Krzyzem, znakiem Naywyżſzéy mocy, pierzchaią względy i przemoc, a przed blaſkiem władalnéy laſki nikczemnieie Złoto, oraz w całéy Sądowni, Sprawiedliwość wyroki pisze, a prawdziwa miarkuie ich mą-

drość

(q) ad Colas: c. 3. v. 5. (r) Proverb: c. 5. v. 2.
(s) Psal: 139. v. 4. (t) Eccl: c. 37. v. 20.

drość: *Ego ſapientia habito in Consilio, & eruditis intersum cogitationibus* (*u*)

O! Sprawiedliwości Swieta, ty tylko ſama utwarzaiąc mądrość w Sędziach prawdziwie Boſką, wynoſisz Jch aż do własności Boga, ty ich aż do ſwiątyni Przedwiecznego zbliżasz.

Tak ieſt PP. Wy piaſtuiąc Namieſtniczą na Ziemi Boga władzę ieſteście Ziemſkiemi Bogami *Vos Dii eſtis & Filii excelſi.* (*w*)

Was to Wſzechmocność iako niegdyś Moyżesza nad Egiptem, uczyniła nad Ludem ſwoim Bogami *conſtituo te Deum Faraonis* (*x*) Sprwiedliwość więc w ſwoièy zachować Powinniście świątości, nie ludzki bowiem ale Boſki Sąd wypełniacie na Ziemi *Quia Dei Judicium eſt* (*y*)

Sprawiedliwość za ocalenie ſiebie prawdziwą bo Boſką ozdabia Sędziów Mądrością o co to za wyſoki Charakter w nadgrodzie Sprawiedliwość z Dobroci Dzieł ſłodkim ſumnienie napełnia pokoiem, o co to za ſzczęśliwość w nadgrodzie, to drugi dowód pierwszéy odemnie założonéy Prawdy.

2*do* BOG ſtwarzaiąc Człowieka, zapisał Prawo ſwoie w ſercu iego i ten zapis czuć

ſię daie

(*u*) Sapien: Cap: 12. (*w*) Psal: 18. v. 6.
(*x*) Exod: c. 7. v. 1. (*y*) de ut: Cap: 1.

ſię daie przez ſpokoyność albo przez zgryzoty wewnętrzne,

Człowiek z udziału Opatrzności, będąc na ziemi wykonywaczem Naywyższego, władzy, dopiero w ten czas prawdziwie zdaie ſię wypełniać urzędowania ſwego powagę, kiedy na podobieńſtwo Boga, z dobroci Rządu i ſwiątości władania ſłodki w ſumnieniu uczuie pokóy *Vidit Deus quæ fecernt & erant valde bona.*

Ten zaś Pokóy ſama tylko Sprawiedliwość utwarza, i nie użycza go tylko ſprawiedliwemu Sędziemu.

Sędzia bowiem pełniący sciśle Prawa Natury i Wiary, oraz Prawa Oyczyſte, kiedy własne pisze mu świadectwo ſerce, pochwalaiące czynności Iego, ani mózna dóyść myślą iakiey pod ten czas w głębi ſumnienia kosztuie ſłodyczy.

Zaręczcie tę Prawdę ſprawiedliwi Sędziowie w téy tu Zgromadzeni Swiątyni, iako nawet w mnogich za ſprawiedliwość uciſkach, tym milsza Serce wasze otacza pociecha, im żywsze i ſilnieysze na ſumnienie Wasze pociſki zwyciężyliście zupełnie.

Czyli bowiem ſprawiedliwy Sędzia zaradzi ſię rozumu, o co tu za pocieha dla niego, że widzi wolne w ſobie od zdrady ſumnienie, i niewinne od nadweręženia

1. Gen: Cap: 1,

tych

tych Praw, które dopełniać ieſt iego obowiązkiem Urzędu.

Czyli wezmie przed Oczy Hiſtoryią Wieków o co tu dla niego za radość, kiedy poſtrzeże ſię bydź w rzędzie tych nayſławnieyszych Sędziów którzy znalezli Cenę w rozumie, a ſzacunek w ludzkości, tą zaś ſpokoynością droższą nad życie napawa ſprawiedliwość Sędziego ſerce, prowadzi go do zdań przy świetle wszelkiéy Prawdy godziny nawet ſądowniczym przez Prawo wyznaczone zabawom które ſię letkim Duszom przykre i uciążliwe zdaią, dla uſzczęśliwienia wſpółbraci miłemi ſobie czyni, tą upoiony wdzięcznego pokoiu ſłodyczą, wczeſne ſądzenia naznacza Godziny, owſzem nakształt Jozuego kochaiącego ſwóy Naród radby cofnąć Słońca przedłużyć Dnia dla przyſpieszenia uciśnionemu Sprawiedliwości, czeſto z pełności wewnętrznego pokoiu wytryſka na Twarzy iego radosny Promień *Facies animi conscientia eſt*, a widząc drogą z czynienia ſprawiedliwości ſpokoyność załuie tych nikczemnych leſteſtw co ſię w Sprawiedliwości mdłą próznego daią uwodzić dymu.

Syp przed takowym Sędzią mnogość i obfitość Pieniedzy, zaprzyſięgay mu względną na zawſze Przyiaźń, roztaczay przed

iego

iego czyſtą zrzenicą, naypowabnieysze wdzięki, on ſpokoyność i miłe ukontentowanie Sumnienia nad te nikczemności ſzacuiąc, depcze nogami po wszyſtkich podéyściach.

Nie zna takiego pokoiu znikczemniona przez nie ſprawiedliwość Dusza, wzdycha do ſpoczynku uſtawnie, ale darmo natęża wzruszenia ſwoie, zawsze udręczenie i zgryzoty cierpi. O! co tu za rozpacz nieſprawiedliwego Serca widząc ze ci co przez obietnicę względów i Łaſki ſplamili Sprawiedliwości powagę, teraz odſtępni, inaczéy go nie mianuią tylko gwałcicielem Boſkiego i Narodu Prawa. O! iak ſię zewnętrznym udręczeniem wſtydzi, że dla względu i przemocy i dla wynieſienia ſwego Którego nie doſtąpił, czołgał ſię przed Ludźmi naygodnieyszemi pogardy.

Sumnienie nie ſprawiedliwe, pełne ieſt zawſze przenikaiącego wzdychania, Płacz Sièrot, ięki pokrzywdzonych, narzekania nie ſprawiedliwie oſądzonych, we dnie i w nocy iako brzmienie Trąb ogromnych ſzumią w uſzach iego, zdzièraią ſen z oczu, i na moment nie dozwalaią ſpoczynku, trwoga wewnętrzna dręczy bez uſtanku ſumnienie, obrazy nayokropnieysze, ota-

czaią

czaią rozpaczaiące ſerce. Czyli wſpomni na Boga? o iakaż go nie przeraża boiaźń że udzieloną ſobie moc Naywyższego zchańbił, czyli wſpomni na ſprawiedliwego Monarchę, znowu ſię lęka i trwoży, że Jego w ſwoiey Osobie Powgę Maieſtatu ſpodlił, czyli rzuci okiem na wſpoł Obywatelów, nieſzczęsny płonie wſtydem. że w ſzacunku Jch utracił dobrego Sędziego zaſzczyt.

O wielki i ſprawiedliwy Boże iakże ſię mscisz obelgi ſwoièy Powagi, ſurowy ukarania na nie ſprawiedliwych ieſzcze za życia zſyłasz wyrok. *Judicium duriſſimum his qui præſunt fiet Potentes potenter patientur tormenta.* (z)

Sędzia zaś Sprawiedliwy nie doznaie tych nieſzczęśliwych udręczeń, cieszy ſię więcèy niż Skarbami pokoiem ſumnienia, czytaiąc wſwoich wyrokach zawſze Prawdę, miarkuiąc ſię codziennie z czynności ſwoich, a wſzędy w nich upatruiąc dobroć, i rzetelność o iak miły, o iak ſłodki czuie na ten czas pokòy ſkracam ſłowa ſumnienie ſprawiedliwego Sędziego ieſt Swiątynią i Raiem, gdzie Bóg z prawdziwym przemieszkiwać lubi pokoiem *Benedictio Domini ſuper Caput iuſti* (aa)

O co

(z) Sapien: Cap: 6. (aa) Prov: Cap: 10.

O co to za wielkość ſprawiedliwéy Duſzy, która naſycona wewnętrznym pokoiem, unoſi ſię aż do Tronu Boga, gardzi temi błyſkotkami, które ſprawiedliwość zaciemiać zwykły, a poznawſzy wielkość udzielonéy od Naywyższego Pana mocy, ſpokoynie odzywa ſię do Serca i mówi: Niech mię otaczaią złośliwych ſzemrania, niech biią na mnie chciwe zemſty pociſki, ſumnienie moie żadnym nieſkażone obłędem, więcéy we mnie rodzi ſłodyczy, niżeli zawziętośc i nienawiść goryczy.

Głos to ieſt Duszy, miłym od Sprawiedliwości upoiony pokoiem, niech zniknie ta Przyiaźń, któraby uſzczupliła ſprawiedliwości ſzacunku, niech zginie ten maiątek i godność, któréy oſiągnienie ſkrzywdziłoby Urzędu mego Powagę, za nic poczytuię przyrzeczenia Łaſki i względów, ſkoro mię ſumnienie przeświadcza, żem nie złamał Przyſięgi, i nie podpadł zepsuciu. O co za pociecha przewyższaiąca wſzyſtkie obietnice i względy, ogarnie ſerce moie, przeświadczaiące mię że przed Sąd Wſzechmocnego Pana, przed Tron ſprawiedliwego Króla, zaniosę nie ſkażonność Duszy, więcéy na ten czas odbiorę ſłodyczy, inż gdybym przez nie ſprawiedliwość,

podniósł Fortunę moią, na obalinach cudzéy, z zakałą moiego sumnienia.

O co tu za Radość dla każdego Sędziego kiedy Swiętym Pawłem przed całym Narodem poszczycić się może: *Neminem læsimus neminem corrupimus neminem circumvenimus.* (*bb*)

O co za miłe i słodkie ukontentowanie kiedy z tymże Apostołem smiele zaświadczyć się może *Aurum & vestem nullius concupivi.* (*cc*)

O co za droga pociecha dla was sprawiedliwi Sędziowie kiedy po zakończeniu nawet Namiestniczéy władzy nie słysząc zle osądzonych przekleństwa spokoynie pożywać nabytego maiątku będziecie, tłum osądzonych nie zatamuie wam przeyścia narzekania, ięki, nie naprzykrzaiąc się Uszom waszym pozwolą powiekom snu spokoynego w ten czas, kiedy się niesprawiedliwy troszcze się lęka i trwoży.

Tak iest PP. Smierć nawet sama Wam Sprawiedliwym Sędziom wewnętrznego nie pomiesza pokoiu,bo kto nic sobie zarzucić nie może, bać się nie powinien i śmierci.

O Sędziowie Narodu mnie słuchaiący Których Serce takowych kosztowało sło-

dyczy,

(*bb*) 2. ad Cor. C 7. (*cc*) Actor. 20. v. 32.

dyczy, przyznaycie proszę, czyż nieszacownieyſza była Wam radość Waszego Sumnienia, z otrzymanego nad namiętnościami zwycięſtwa, niż gdybyście podłą uwiedzeni paſſyą, ſpodlili Namieſtniczą władzę przeſtępnym Prawa złamaniem

O Sędziowie Sprawiedliwi w téy tu zgromadzeni ſwiątyni o iakże Was Sprawiedliwość wywyższa i prawie z Aniołami równa. *Minoraſti eum paulo minus ab Angelis gloria & honore coronaſti eum* (*dd*) O Sędziowie iakże Was Sprawiedliwość Błogosławionemi czyni *Beati qui cuſtodiunt Judicium & faciunt Juſtitiam.* (*ee*)

Sprawiedliwość w ſwéy zachowana ſwiątości utwarza w Was prawdziwą to ieſt Boſką Mądrość, *Diligite lumen ſapientiæ omnes qui præeſtis populis.* Napełnia Sumnienie Wasze nad ſamo zycie milszym pokoiem, *Sacrificate ſacrificium Juſtitiæ & ſperate in Domino* (*ff*) a tym ſposobem wynosi Was aż do właſności Wszechmocnego Boga o co to za wysoki Charakter w nadgrodzie któż więc bydź ſprawiedliwym nie zechce.

Sprawiedliwość w całéy ſwéy zachowana ſwiątości, Oſobę Sędziego wynosi aż

do

(*dd*) Psal: (*ee*) Psal: 105. (*ff*) Psal 4.

do Powagi ſprawiedliwego Króla o cóż to za wyſoki Chonor w nadgrodzie. Pomówmyż o nim w drugim iuz króciey bez utęſkienia Punkcie.

CZĘSC DRUGA.

W Szyſtkich Narodów Monarchowie przeświadczeni o trudnościach Królowania, wſzelkiego nie zaniedbaią ſtarania, o uſzczęśliwienie Oyczyzny, i o pozyſkanie u ſwych Poddanych miłości, w tych to krótkich Słowach zawiera ſię cała Powaga Panuiących.

Nayiaśnieyszy STANISŁAW AUGUST Król z Królów naylepszy ſzczęśliwie nam bodayby w liczne Lat Dzieſiątki panuiący, w ten czas tylko zdaie ſię królować kiedy ieſt uſzczęśliwieniem Narodu i Króluie nad Obywatelów Sercami. otóż to cała Powaga Polſkiego z Mądrości i Sprawiedliwości wyſtawionego Tronu.

Tę więc Nayiaśnieyszego Powagę, i tę Serca dobroczynnego uſilność zaſzczyceni Namieſtniczą Władzą Mężowie utrzymować wcały ſwéy powinni ſwietności, to

ieſt:

ieſt: wyſokość ich Rangi i do uſzczęśli-wienia Oycyzzny, i do pozyſkania u wſpół Obywatelów miłością zmierzać po-winna Mówmyż o tych Powinnościach z uwagą tę nam ſtwierdzą drugą Prawdę, z tym zapewnieniem ze ſama tylko w Sędziach ſprawiedliwość te Powinności uſkutecznić potrafi. Sprawiedliwość u-ſzczęśliwia Narody, ſprawiedliwość iedna i zyſkuie uſpółeczności miłość, pierwszym ſposobem wypełnia obowiązek Tronu, dru-gim Tron i Maieſtat utwierdza, za pier-wſzą dzielność zarabia na wielki ſzacunek i względy u dobrego Króla, za drugą od wſpół Obywatelów odbiera uwielbienie z wdzięcznością, otóż to nadgroda Sprawie-dliwości czyliż mała? czyli nie ſzacowna' uważmyż ią po Stopniach.

1mo Przymiot to dobrego Obywatela, ſtarać ſię ſkrzętnie o uſzczęśliwienie Oy-czyzny, rozum ſam wpaia w nas ſmak pierwſzeńſtwa ku temu mieyſcu które na-ſzą Kolébką było. Wiara i Cnota woła na nas, abyśmy wſzelką do Narodu ſpro-wadzali pomyślność, ta zaś pomyślność i uſzczęśliwienie Narodu, iakoby z żrzódła ſprawiedliwości wypływa.

Niech płyną Morzem nayobfitsze do KraiuBogactwa, niechZiemia w głębi ſwych

wne-

wnętrzności naydroższe kruszce rodzi,
niech ſię błyszczą po Polach i Rzekach
ſzacowne Kamienie, niech Chandel Kra-
jowy ſtokrotny zyſkuie zarobek, niech
Rzemiosła obfitą zbieraią korzyść, niech
zniwo żyzne układa kłosy, niech na ko-
niec miliony Wòyſk ſtrzegą Granic Na-
rodu, te okazałości nie uſzczęśliwią
Oyczyzny, te ſzacowności nie powiększą
powagi Monarsze, te zyzności nie ubogacą
Obywatelów, te ſzyki Woyſk nie ocalą
Oyczyzny, ieżeli ſprawiedliwość na Tro-
nie panować nic będzie, ieżeli Namieſtni-
cza władza uchybia Sprawiedliwości Célu,
ieżeli przemoc w Sądowniach a nie Nie-
winnosć wygrywa, wktòrym bowiem Kra-
iu i Narodzie Sprawiedliwość w Magiſtra-
tach wyższych i niżſzych pierwszeńſtwa
nie ma, tam Bogactwa nie będą użyte tyl-
ko do nasycenia chciwości i obrzydłego ła-
komſtwa, Skarby ziemi dla zbytku, ży-
zności dla roſkoszy, Woyſka dla rabun-
ków i bóntu tam cudzy maiątek ſtaie ſię
możnego żérem, Krew niewinnego napo-
iem, nikt beſpecznym ani wmaiątku ani w
życiu zoſtanie. Tym czaſem wſpaniałe
Króleſtwo, Kray i Naród wnet ſię dla nie
ſprawiedliwości w łotrowſką zamieni iaſki-

nię *ſine Juſtitia quid ſunt Regna nisi magna latrocinia.*

Tak ieſt PP. Sprawiedliwość tylko ſama uſzczęśliwia Narody, ubogaca Oyczyznę, ſkarby rozmnaża kraiowe *Juſtitia elevat gentem* (gg) Sprawiedliwość buduie i wynosi Miaſta, utrzymuie beſpieczeńſtwo, broni zbytku wyniszcza wzelkie zbrodnie. *Benedictione Juſtorum exaltabitur Civitas.* (hh)

Prawa ahoćby naylepsze nieme ſą nie zniosą ſame grzechów, nie poſkromią gwałtownika, nie utrzymaią złoczyńcy, nie powrócą ſame ukrzywdzonemu własności, nie ułagodzą ſerc zawaśnionych. Sędzia ſprawiedliwy broniąc powagi Prawa, karząc wyſtępki i zbrodnie, wyzwalaiąc od przemocy uboższych, godząc nawzaiem roziątrzone umyſły, tym ſpoſobem zaſzczepiaiąc wſpołeczności ſpokoyność ſtaie ſię uſzczęśliwieniem Narodu i ieſt twierdzą Tronu *Juſtitia firmatur ſolium* (ii) Sprawiedliwość wſzyſtkie zdrożności wyniszcza w Kraiu, nie wzruszoną Stolicy Monarchów ieſt twierdzą *Judicium & Juſtitia correctio ſedis ejus* (kk)

Sprawiedliwość utrzymuie w karności Pod-

(gg) Prov: Cap: 1. (hh) Pro: Cap: 1.
(ii) Sap: Cap: 6. (kk) Psal:

Poddanność, rozpędza oburzaiącą ſię przeciw Panuiącym zuchwałość, w boiazni i poſłuszeństwie Lud utrzymuie, a to wſzyſtko nie ieſt że uſzczęśliwieniem Narodu. *Audivit Populus quod judicaſſet Rex & timuerunt videntes Sapientiam ejus* (*ll*)

Tę ſzczęśliwość Narodu wypływaiącą z ſprawiedliwości, dobrze przenikaiąc Król Dawid podnosząc ſerce Królewſkie do Króla Królów, o Sąd i ſprawiedliwość dla ſiebie i dla ſwego dopraszał ſię Naſtępcy. *Deus Judicium Tuum Regi da, & Juſtitiam Filio Regis* (*ll*)

Tak ieſt P. P. cała Powaga i Chonor wielkich Królòw z iakich Liczby Nayiaśniéyszy STANISŁAW AUGUST Pan Nasz Miłościwy za którego Dni dopiero w prawdziwym świetle ukazała się Jutrzenka sprawiedliwości na Horyzoncie Polſkiego Narodu *Orietur in Diebus ejus Juſtitia & abnndatia pacis* (mm) Cała mówię Powaga Sprawiedliwego KROLA z Sprawiedliwości swóy zaszczyt i szaczunek bierze *Honor Regis Judicium diligit* (nn)

Nayiaśniéyszy Panie! na którego Sądach ludzkość zasiada lecz Przeſtępca Prawa od-

 bié-

(*ll*) *Reg. l. 3 c. 3. Psal:* 71. (mm) *Psal.* 98 (nn) *Psal.* 71 v. 7.

biéra karę który żądasz aby wszyſtkie Magiſtraty za Cél sprawiedliwość miały, o gdyby głos móy mógł się przecisnąć do Twego Tronu mówiłbym ; Cziesz się Sprawiedliwy i naylepszy KROLU ; bo oto na teraznieyszy Trybunał wybrałeś Sprawiedliwości Miniſtrów, powierzyłeś swoiey Powagi i władzy takowym Mężom ; którzy ſtosuiąc się do Twego przykładu wszyſtkie Zdania prawdziwą Mądrością miarkuiąc, a przekonaniem Sumnienia ſtwierdzaiąc dodaią Koronie Twoiéy iasności, ukazuią w Narodzie moc i Powagę Twoią i aż za Granice Swiata rozsyłaią pogłoſkę Chwały Jmienia Twego, a to przez Sprawiedliwość uszczęśliwiaiąc Oyczyzne. *Ut notam faciant Filiis hominum Potentiam Tuam & Gloriam magnificentiæ Regni Tui* (oo)

Panowania więc Twego zoſtawi Ten Nayiaśnieyszy Trybunał Potomności słodkie wspomnienie Króleſtwa Twoiego Sławę dla Sprawiedliwości wieki wiekom podawać będą, *Regnum Tuum Regnum omnium Sæculorum & Dominatio Tua in omni generatione & generationem* (pp)

Patrzcież P. P. iaką to Sprawiedliwość

wam

(oo) *Psal.* 144. (pp) *Ibid.*

wam Sprawiedliwym oddaie Sędziom nadgrodę, zlewa Potok uszczęśliwienia na Naròd, Sławę i zaszczyt rozmnaża Oyczyznie, a tym sposobem wynosi was aż do powagi KROLA, którego Dobroć umieiąca nadgradzać ~~Bracie~~ Wasze zasługi iuż zapisała w Sercu wspaniałym naywiększych względów nayosobliwszego Szacunku dla Osób Waszych Przywiléy.

Nie pozyſkaią tych względów, tych łaſk, tych zaszczytów, u żadnego Monarchy niesprawiedliwi Sędziowie, owszem w poniżeniu i z pogardą muszą się taić przed wzrokiem Monarchy który mszcząc się zelżenia swoiéy Powagi i własnéy potym godzy, nie powierzy im żadnéy godności *Expellam Te de ſtatione tua & de Miniſterio tuo deponam* (qq) Cóż tego odrzuçenia i pogardzenia przyczyną oto to *Quoniam cum eſsetis Miniſtri Regni illius non recte judicastis nequè cuſtodiſtis Legem Juſtitiæ nequè secundum voluntatem Dei ambulaſtis* (rr) O co to za wſtyd w tym ſtrofowaniu przeniknie niesprawiedliwego? ale dla Was Przezacni i Sprawiedliwi Sędziowie w téy tu zgromadzeni Swiątyni O; co za Sława o! co za Chonor, o! ćo za zaszczyt że przez Spra-

(qq) *Jsai. Cap. 22.* (rr) *Sap. Cap. 6.*

Sprawiedliwość ieſteście uszczęśliwieniem Narodu, iednacie dla Monarchy i dla Siebie u całego Narodu Miłość, o iakieyże się powinniście od Współ Braci spodziewać wdzięczności? odkryie to Drugi dowód drugiéy prawdy.

Przyznaię ia to P. P. że Sprawiedliwość w swych utrzymana obrębach, zdaie się zwabiać na Sędziego nienawiść, atoli Winowayca sprawiedliwym ukarany wyrokiem, ukoiwszy roziątrzone Serce, i do zdrowéy przyszedłszy uwagi, wielbi Naywyższą Opatrzność, całuie spełniony na Osobie swoiéy Sprawiedliwości wyrok, przez który powracaiąc Dobro cudze, przywrócił sobie spókoyność Sumnienia i zabespieczył Zbawienie; zabiera więc nie uſtanną wdzięczność, Zbawcą zowie Sprawiedliwego Sędziego O! iak obłędnie oszukuie się i zwodzi Ten Sędzia, który rozumieiąc, że przez Sprawiedliwości spodlenie, zaſkarbił sobie u tych wdzięczność i miłość; za których z ſkazą Sumnienia udał się ſtroną. Spełzły tę w krótce względy, pogrzęzły w niepamięci obietnice i łaſki, sama tylko pogarda i nie sławna pogłoſka pozoſtała w nadgrodzie.

Więcéy nierównie miłości z Wdzięcznością pozyſkuie nawet u Osób sprawiedliwym ukaranych Wyrokiem Sędzia Sprawiedliwy, oddaleni nakazem Jego wyroków cudzych Dóbr posiadacze ochłodziwszy swoie łakomſtwo, uspokoiwszy chciwość, zapaleni ku niemu wdzięcznością wołaią z Dawidem Po tylu. Sądówniach aż dotąd brząkało Sumnienie moie krzywdy ludzkièy pętami, aż dotąd znich mię żadne nie uwolniło zdanie, aż dotąd Podchlébnicy przy niesłusznym utrzymywali mię Prawie, *Narraverunt mihi iniqui fabulationes sed non ut Lex Tua* (ss) teraz milszy mi ieſt pokóy Sumnienia, droższe ubóſtwo niżeli Miliony wydarte Bliźniemu. *Bonum mini Lex oris tui super millia Auri & Argent* (tt) Temi słowy i wtak wdzięcznych wyrazach uważcie Przezacni Sędziowie iaka się nawet w sprawiedliwie ukaranych dla Sprawiedliwego Sędziego znaydnie miłość.

O godna Dusz wielkich nadgrod, kiedy ci przeciwko którym były Wyroki, nie wspominaią swych Sędziów tylko że Sprawiedliwi, o słodka nadgrodo kiedy Obywa-

wa-

(ss) *Psal. 118.* (tt) *Ibid.*

watel nie pod innym Jmieniem wspomina Sędziego tylko że Sprawiedliwy.

O! Sędziowie Sprawiedliwi mnie dziś słuchaiący, o iakożescie szacowni w Oczach naszych, godniście hołdu naszego; ten Woiownik który broni Oyczyzny, często winien swoią Chwałę trefunkowi, Wam zaś Cnoty ią daią. Laury są dla niego, a Serce Obywatelſkie dla Was.

Niech że inni Mężowie zachowuią ſkronie do uwieńczenia ich zwycięzkiemi Lawrami Was zaś Niebo obrało abyscie nosili Wieniec z miłości i wdzięczności Obywatelów uwity, Tamtych niewspomni Potomność tylko z żalem i płaczem, Wy zaś gdy przez swóy wyrok przywrócicie do swego maiątku sierotę oto z radości wyciſkaiące się i płynące po ſkroniach Łzy swoie będzie Naywyższemu za Was offiarować iako naydrozszą Offiarę a podaiąc zgłodniałym Chléb Dzieciom, wpaiać zaraz nie przeſtanie w młodociane Serce miłość ku wam a tak; wysawszy wraz z Macierzyńſkim mlékiem abowiązek wdzięczności, rysować po głazach i kamykach będą Jmiona Wasze, a w dlaszym Wieku przed całym Swiatem sławić nie przeſta-

ną *Justus quasi fundamentum sempiternum* (uu)

Nie rodzi Serce Obywatelſkie téy miłości dla niesprawiedliwego Sędziego. przekléſtwo zamiaſt wdzięczności odbiera, Siéroty oddalone przez zły wyrok od majątku swego, tuląc swe zgłodniałe Dzieci do Piersi, aż do Sędziego Sędziów o zemſtę wołaią, Obywatel uboższy nie uwolniony zpod przemocy możnego, zaszczepia w swym Sercu nie nawiść, wzawisłnieniu zoſtaiący Sąsiedzi, nie mogąc się poiednania doczekać przez Sprawiedliwość, wewnętrzny wszczynaią niepokóy a tak wszyscy pokrzywdzeni nie sprawiedliwym wyrokiem mszcząc się przaklinaią niesprawiedliwych Sędziów Słowy Dawida *Fiant nati ejus in interitum ni generatione una deleatur nomen ejus* (ww) A któż się takiego nie zlęknie przekleńſtwa któż sobie niesprawiedliwości nie zbrzydzi.

Wam to tylko Wam Sprawiedliwi Sędziowię Sprawiedliwość wyrabia miłość z wdzięcnością w Sercach całego Narodu, przez nią uszczęśliwiaiąc Oyczyznę, wspòł Obywatelów wyniesieni ieſteście aż do Powagi

(uu) (*Prov. C. 10. v. 25.* (ww) *Psal. 108.*

wagi Sprawiedliwego KROLA. Ocóż to za Chonor co za zaszczyt w nadgrodzie; ale to większa, Sprawiedliwość utwarza w Was prawdziwą to ieſt Boſką mądrość, a pochwalaiąc Dobroć Czynności, miłym z tąd i drogim Sumnienia Wasze napełniaiąc Pokoiem, wynosi Was aż do własności samego BOGA *Ves Dii eſtis* O co to za wysoki Charakter w nadgrodzie, zachowuyciez więc iakoście się iuż przyzwyczaili w całey swoiey Sprawiedliwość Swiątości. *Recte judicate Filii hominum* (xx)

Wtym to ia Sprawiedliwych Sędziow iſtotnym i właściwym Charakterze, wtym nayszczegulnieyszym żaszczycie Nayiaśnieyszy Trybunał Koronny, Naywyższy Sąd w prawowiernym Narodzie, wypłacaiąc się z Obowiązku uszanowania, posłuszeńſtwa, i wdzięczności Jmieniem Kapituły tuteyszey mam Chonor witać.

Zbiéram więc wszyſtkie czułey Duszy władze, z pomocą Rozumu, i Serca, w nayglębszym poszanowania układzie, Piérwszego w Rrzędzie wyboru Witam Cię JW. Mości Xięże Michale Sołtyku Dziekanie Krakówſki Trybunału Koronnego Prezydencie.

(xx) *Psal.* 57.

cie. Zacność Domu Twego wielkość Jmienia, Zasługi nieprzeliczone Przezacnych Przodków Twoich, wyliczać byłbym nieskończony w mowie.

Dosyć mi powiedzieć Zbior Cnót i Przymiotów Twoich któremi rzadko razem zwykła obdarzać Opatrzność, wyrobiła ci pierwsze mieysce w Sercu Dobrego KROLA, pierwsze mieysce w miłości Narodu pierwsze mieysce w Sercu Obywatelòw, na dowod tego trzymasz Krzyż Sprawiedliwości, w Sądzie Namiestniczym Sprawiedliwego KROLA. Pogłoska o mądrym Kierowaniu powierzoney Tobie Naywyższey Władzy, do Monarchicznego iuż doszedłszy Serca, z dobroci Sprawiedliwych zdań Twoich napełnia Go radością. *In virtute Tua lætabitur Rex Desiderium Cordis ejus tribuisti ei* (yy) Już pochwały Sprawiedliwości Twoiey wraz z uwielbieniem Jmienia Twoiego z ust do ust zaczynaią się przechodzić, i chyba się że Swiatem skończą Mnie dosyć z Kaznodzieją Pańskim zawołać *Ecce Sacerdos magnus qui in Diebus suis placuit Deo & inventus est iustus* (zz)

Wniczym nie ubliżoney myśli wyrazie

i wró-

(yy) *Psal. 20.* (zz) *Eccl. Cap. 44.*

i wrówności szacunku witam Cię JW. Adamie Lasocki Kasztelanie Sochaczewſki Kawalerze Orderu S Stanisława Trybunału Koronnego MARSZAŁKU Wysoka w Narodzie Jmienia Twego Doſtoyność, pełność zasług i Sprawiedliwości przykładów, Talenta i Cnoty zniewoliły Nayiaśnieyszego Pana, uzbroić Twe Ręce Berłem Naywyższéy Władzy, lecz Ty pod tym Majeſtatu zaszczytem, tym się wspanialszym wydaiesz że więcéy nad Złoto, Skarby, Sprawiedliwość szacuiesz słusznie Ci ta Pochwała od Kaznodziei Pańſkiego należy *Beatus Vir qui poſt aurum non abiit nec speravit in pæcunia & thæsauris* (a) Rozpoczynay więc Dziéło swoie o to iuż Prześwietne Ziemſtwo Lubelſkie wybór przezacnych Mężów Sędziowie Sprawiedliwi z wesołością Ci otwieraią Sądównéy Swiątyni Bramy i czym prędzéy pod Strażą swoią będącym chcą uzbroić tę Rękę, Znakiem Naywyższéy Władzy. która nigdy niesprâwiedliwego nie pisała wyroku Bespieczne więe zawołać możesz. *A perite Portas Juſtitiæ ingreſsus in eas confitebor Domino* (b)

Po-

(a) *Eccl.* 31. (b) *Psal.* 117.

Podług podobney myśli i wtym szacunku dowodzie obowiązkiem ieſt dla mnie słodkim, witać Was oboyga Stanów JJ. WW. Sędziowie, mocne Twierdze Narodu, Szlachetności wielkich Jmion Waszych, Przykład Cnót, wzór Obywatelſtwa, Obraz naydoſkonalszy spokoyney i rządney Sprawiedliwości, są to dziedziczne Przymioty wielkich Dusz Waszych, dla których Potomność w Wiecznotrwałych Jmiona Wasze rysuiąc marmurach, poda ie Wiekom do uwielbienia a Naſtępcom do naśladowania Sprawiedliwość Waszę Niechże juz Wam otwieraią Sądowey swiątyni Bramy *Aperite Portas & intrabit gens juſta cuſtodies veritatem* (c)

Nie mogę ominąć i Was Prześwietna Paleſtro Mężowie że wszech miar nie wychwaleni, muszę Wam oddać zmieysca tego Szacunek. Wy ieſteście wspólnemi wysokich zasług w Narodzie; przez Was to Prawa nowey nabieraią iasności i światła, przed Waszą znaiomością i biegłością w Prawie wszelkie wątpliwości uſtąpić muszą Wy to sami kiedy w Jnnych w spokoyności życia i odludnieniu chęć ratowania

wspoł

(c) *Jsa.* 26.

wspól Braci gnuśnieie. Wy na Obronę uciśnionych, na usłudze społeczności, targacie siły i zdrowia, a pędząc życie na usłudze Sprawiedliwości, Anielſki na ziemi sprawuiecie Urząd tak twierdzi Chr: S: *Obsequium Juſtitiæ singulare obsequium Angelorum.* Nie masz zapewne w Przezacnym Gronie Waszym któryby na wzór Cycerona z swoiéy wykrętnòści chlubił się. *Cicero tenebras se effudiſse Judicibus in Causa Cluentii gloriatus eſt* (d)

Jeszcze raz zwracam mowę moią do Ciebie Nayiaśnieyszy Trybunale Apoſtolſkiemi ią kończę Słowy. *Obsecro Vos Fratres per Nomen Domini Jesu Chriſti ut id ipsum dicatis omnes & non sint in Vobis Schismata, sitis autem perfecti in eodem Sensu, & in eadem Sententia* (e) Tym sposobem w nieuſtannéy u Narodu z Błogosławieńſtwem żyć będą Jmiona Wasze pamięci ani uſta złośliwych zaſkodzą sławie Waszéy. *In memoria æterna erit Juſtus & ab auditione mala non timebit* (f)

We

(d) *Quint. Lib. 2. Cap. 17.* (e) *1. Corin. Cap. 1.* (f) *Psal. 111.*

We wszyſtkich zaś Sprawiedliwością władaniach , we wszyſtkich wyrokach i zdaniach Boga się bóycie szanuycie Powagę Kròla *Deum timete Regem honorificate* (g)

(g) 1. *Petr. Cap.* 2.

Amen.